

SLOVENSKÝ SKAUTING

HISTORICKÁ KOMISIA

Jozef Mikloš

SLOVENSKÝ KATOLÍCKY SKAUTING

1928 - 1938

Vydal Slovenský skauting, Historická komisia, 2024
© Slovenský skauting, Historická komisia

© Autor:
Jozef Mikloš - Mufi

Fotodokumentácia:
Použitá zo skautských archívou, resp. osobných archívov skautov a skautiek.

Publikácia je bez jazykovej úpravy.

Víťatá SKS Žilina (archív M. Kvasnicu)

VZNIK SKAUTINGU

Mnoho zborov na Slovensku sa v súčasnosti hlási k tradíciám katolíckeho skautingu, ale o jeho koreňoch a histórii ich členovia vedia veľmi málo. Netreba však zabúdať, že v skautskej histórii na Slovensku pôsobilo niekoľko skautských organizácií s náboženským zameraním. Hlásili sa nielen ku kresťanským cirkvám, ale aj k náboženstvu židovskému.

Robert Baden Powell v roku 1907 založil skauting, ktorý u mládeže získal takú obľubu, že zakrátko sa rozšíril do celého sveta. Dnes sa skautské organizácie riadia dokumentom nazývaným Ústava svetového skautského hnutia. V nej sa hovorí, že skautské hnutie je nepolitické hnutie mladých ľudí, prístupné všetkým bez rozdielu pôvodu, rasy, alebo náboženstva v súlade s cieľom, princípmi a metódami stanovenými zakladateľom hnutia a tými, ktorí ho nasledujú. Skauting nie je hnutím cirkevným, ale ani ateistickým. V európskych podmienkach obsahuje kresťanské duchovné princípy, ktoré sú zakotvené v jeho pilieroch – vernosť duchovným princípom a povinnosť voči Bohu, aj v skautskom sľube – plniť si povinnosti voči Bohu a vlasti.

Skauting je celosvetovým hnutím a vo svete je náboženstiev mnoho. Každý skaut má dodržiavať duchovné princípy v rámci svojho náboženstva, ale byť aj maximálne tolerantný a rešpektovať náboženské presvedčenie druhých.

Skauting vo svete oslovil mnoho ľudí a v krajinách na rôznych kontinentoch vznikajú skautské spolky, neskôr národné zväzy. Oslovil aj ľudí združených pri rôznych cirkvách a začali vznikať skautské spolky založené na konfesijnom základe. Myšlienke skautingu sa nespreneverili, obohatili len skautskú činnosť o obrady a zvyklosti svojho náboženstva a cirkvi, do ktorej patrili. Tak tomu bolo už za Rakúsko – Uhorskej monarchie, neskôr aj za prvej Republiky Československej.

Historická vlajka oddielu skautiek SKS v Bratislava (foto J. Mikloš)

SKAUTING NA KREŠŤANSKÝCH PRINCÍPOCH

O katolíckych skautských oddieloch v Uhorsku môžeme hovoriť už v roku 1913. Zakladali ich katolícki kňazi – stredoškolskí profesori v Komárne, i Trnave (zakladateľ Otto J. Matzenauer). Medzi nich patril aj veľký propagátor skautingu, redaktor časopisu Zászlónk prof. Alojz Ižóf, rodák z Dlhej nad Váhom.

Ing.arch. Štefan Androvič uvádza (Skautské zvesti č.9/1994), že vo vojnových rokoch 1914 – 1918 vznikali oddiely skautov pri katolíckom združení Regnum Marianum. Dnes je ťažko zistiť čo sa s tými oddielmi stalo po rozpade Rakúsko – Uhorska a vzniku Republiky Československej (28.10.1918). Je pravdepodobné, že pokiaľ po vojne obnovili svoju činnosť, začlenili sa do Zväzu maďarských skautov v RČS.

Nakoniec, aj medzi prvými skautskými oddielmi v rámci Maďarského (uhorského) skautského zväzu na území dnešného Slovenska založil v Komárne profesor benediktínskeho gymnázia Alexander Karle. Podobne to bolo aj na východe Slovenska. Prvý oficiálny oddiel v Košiciach založil kňaz – stredoškolský profesor Emil Buczkó v školskom roku 1917-1918 na premonštrátskom gymnáziu. Bol zaregistrovaný ako 3. Rákocziho oddiel. Oddiel viedol študent Teodor Mayer

Treba povedať, že za prvej republiky Československej bolo skautských organizácií a spolkov množstvo. Dominantné postavenie mal Svojsíkov Zväz junákov-skautov Republiky Československej (v roku 1934 premenovaný na Zväz junákov-skautov a skautiek Republiky Československej, ďalej ZJSS RČS). Zväz mal aj zastúpenie na celosvetovom ústredí v Londýne a Antonín Benjamín Svojsík (ďalej A. B. Svojsík) bol členom svetového náčelníctva.

Historická vlajka oddielu skautiek SKS v Bratislava (foto J. Mikloš)

ZVÄZOVÝ SKAUTING

Na duchovné princípy vo Zväze junákov – skautov Republiky Československej prevládajú rozdielne pohľady. Zakladateľovi českého skautingu A. B. Svojsíkovi mnohí vyčítajú, že potlačil duchovné princípy. Nie je to však pravda. „Kameňom úrazu“ sa stalo znenie skautského sľubu. Zakladateľ skautingu Robert Baden Powell pri tvorbe skautského sľubu vychádzal z doby a podmienok, v ktorých sa imperiálne Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska nachádzalo. Preto v prvej časti sľubu bolo plnenie si povinností voči Bohu, kráľovi a vlasti. Ďalšia časť bola zameraná na plnenie si vlastných a skautských povinností a tretia na pomoc blížnym. Skautské organizácie vznikajúce na celom svete potom skautský sľub prevzali buď doslovne, alebo ho upravili na spoločenské podmienky svojej vlastnej krajiny.

Úpravu skautského sľubu urobil Antonín Benjamín Svojsík v sľube junákov – českých skautov. Tieto zmeny však vychádzali z vtedajších historických podmienok. České krajiny (Čechy, Morava a Sliezsko) boli na začiatku 20. storočia iba neplnoprávnou súčasťou Rakúskej – Uhorskej monarchie, štátu ktorý bol nazývaný „žalárom národov“. Pritom České kráľovstvo malo svoju bohatú históriu štátnosti a v 19. storočí už existovalo silné hnutie národného obrodzenia. Spolok Junák – český skaut bol postavený na českých národných základoch a sľubovať vernosť cisárovi Rakúsko – Uhorskej monarchie by nemalo u českého obyvateľstva odozvu a pochopenie. Svojsík bol veriacim človekom, ale cirkev bola v tejto dobe najväčšou oporou habsburskej dynastie, preto sa v sľube vyhol povinnosti voči Bohu a túto ponechal iba na osobnej dobrovoľnosti členov spolku (....plniť si povinnosti vlastné – teda aj povinnosti k svojmu náboženstvu a cirkvi). Táto situácia pretrvala aj po vyhlásení Československej republiky.

Obsah zväzového sľubu tým nespĺňal záväzok skauta k duchovným hodnotám a spôsoboval problémy aj na medzinárodnej skautskej úrovni. Na medzinárodnej skautskej konferencii v Haagu v roku 1937 niektorí členovia medzinárodného výboru žiadali Zväz junákov-skautov a skautiek RČS vylúčiť z medzinárodného hnutia. Zväzu sa zastal aj sám sir Baden Powell. Spor bol ukončený odporúčením, aby si čs. skauti a skautky vyjasnili svoj vzťah k duchovným otázkam. Do skautského sľubu bol vložený dodatok : „Tak mi pomáhaj Boh“.

Pravdou je ale aj to, že vo Zväze okrem oddielov konfesijne zmiešaných vznikali a bez problémov pracovali oddiely a zbory nábožensky homogénne. Katolícke (napr. v Čechách skauti Legio Angelica), protestanských cirkví, aj židovské. V Bratislave pôsobili nemeckí katolícki skauti – Pfadfinderkorps St. George, v južných častiach Slovenska aj maďarské katolícke oddiely.

Prvé slovenské oddiely a zbory katolíckych skautov najprv vznikali ako súčasť Zväzu na začiatku 20-tych rokov. V roku 1922 v Bratislave zakladá katolícky skautský oddiel Dr. Eugen Filkorn, po ňom v Trenčíne Fraňo Tiso. Katolícke skautské oddiely vznikajú hlavne v mestách, kde boli semináre

a cirkevné školy, napr. v Bratislave, Trnave, Nitre, Zvolene a Spišskej Kapituli. Mnoho z týchto oddielov Zväzu sa stalo neskôr základom pre vznik nových, alebo autonómnych skautských organizácií.

Dňa 9.12.1927 rožňavský biskup Msgr. Michal Bubnič zakladá pri Združení slovenskej katolíckej mládeže sekciu Katolíckych skautov slovenských a požiadal o jej vstup do Zväzu JS RČS. Sekcia potom bola na 7. Valnom zjazde 16.2.1928 prijatá do Zväzu.

V Košiciach pri dominikánskom kláštore okolo roku 1933 vzniklo kultúrne - osvetové stredisko Veritas. Podporovalo duchovnú, kultúrnu, športovú, aj záujmovú činnosť mládeže. Z podnetu dominikána Jozefa Mikuláša Lexmanna pri Veritase vznikol aj zbor cyrilometodejských skautov a skautiek, ktorí nosili žlté šatky (fotografia na predchádzajúcej strane, archív M. Nováka). Zbor bol registrovaný vo Zväze junákov – skautov RČS.

Samostatný Slovenský katolícky skauting vznikol v roku 1928. Mal svoje vlastné ústredie, symboliku, organizačnú štruktúru a vo svojom skautskom sľube zakotvenú aj povinnosť voči Bohu, cirkvi, vlasti a národu. Zároveň sa v roku 1929 stal kolektívnym a autonómnym členom Zväzu junákov – skautov a skautiek RČS a jeho prostredníctvom aj členom svetového skautského hnutia.

KATOLÍCKY SKAUTING NA SLOVENSKU PO VZNIKU RČS

1. januára 1928 v Bratislave na blumentálskej fare zakladá kaplán prof. Jozef Lukačovič spolu s ďalšími spolupracovníkmi kanonikom Jozefom Šrobárom, Dr. Karlom Mederlym, Jozefom Hlavatým, Dr. Jánom Ferenčíkom a Dr. Belom Kováčom oddiel slovenských katolíckych skautov. Ďalší vzniká pri študentskom dome Svoradov. Takmer súčasne vznikajú oddiely v Nitre (zakladateľ Michal P. Boleček), vo Vrútkach, v Trnave a v iných mestách.

Dňa 23.6.1928 sa schádzajú zástupcovia slovenských katolíckych skautských oddielov na zakladajúcom valnom zhromaždení. Dňa 26. augusta bol ustanovený najvyšší výkonný orgán Ústredie slovenských katolíckych skautov (ďalej ÚSKS). Združoval slovenské katolícke skautské oddiely v skupinách a odbočkách so 475 členmi v Bratislave, Nitre, Bore na Záhorí, vo Zvolene, vo Vrútkach,... Do krajinského vedenia ÚSKS boli zvolení Msgr. Jozef Šrobár – krajinský starosta, prof. Jozef Lukačovič – krajinský náčelník, Andrej Čelko – tajomník, Alojz Macek, prof. Jozef Hlavatý, Michal Boleček a ďalší.

V júli 1928 uskutočnili bratislavskí katolícki skauti splav na pltiach po Váhu na trase Ružomberok - Šaľa, ktorý ukončili skautským táborom. Dňa 27.8.1928 blumentálsky oddiel uskutočnil ukážkový skautský tábor pri Bratislave. V tomto roku do oddielu katolíckych vlčat v Žiline vstupuje budúci významný slovenský skautský činovník sedemročný Ivan Janček. Koncom roka vzniká v Bratislave aj prvý oddiel katolíckych skautiek, ktorý vedie Anna Trnovská.

Katolícky skauting v Trnave vznikol v roku 1929. Skupinu SKS don Bosca viedol Jozef Hlavatý, po ňom Dr. Michal Ryšavý. Dr. Jozef Hagara v práci Skauting v Trnave uvádza medzi zakladajúcimi členmi Hadriána a Aristida Radványiovcov, Š. Demoviča, M. Čuntalu, bratov Viktora, Viliama a Antona Jančovičovcov, J. Živčáka a ďalších. Medzi nich patrili aj Laco Ozábal, neskorší inštruktor LŠ SKS a významný slovenský skautský činovník. Dievčenský skauting v Trnave viedla Mária Hinfnerová.

Dňa 8.6.1929 ÚSKS podpisuje zmluvu so Zväzom, na základe ktorej Slovenský katolícky skauting (ďalej SKS) bol prijatý za kolektívneho člena Zväzu. Prostredníctvom tejto zmluvy sa stávajú členmi celosvetového skautského hnutia. Prof. Jozef Lukačovič potom zastupoval SKS aj v Krajskom výkonnom výbore Zväzu na Slovensku, obdobne to bolo aj pri nižších zložkách. Zúčastňovali sa medzinárodných skautských podujatí. Napr. na Slovanskom jamboree v Prahe bolo 186 skautov SKS, v poľskej Spale 51 účastníkov. Z toho počtu bolo 11 zo Zemplínskej župy SKS (Štefan Hlaváč, Jozef Mocák, Juraj Jendželovský, Artur Černík, Čintala,...). Na celosvetovom jamboree v Maďarsku bol jeden oddiel SKS (viedol ho prof. Alojz Miškovič), tak isto v Holandsku tiež jeden oddiel (viedli ho Alojz Macek, Ladislav Moško a Ján P. Dočekal).

Fotografie činovníkov SKS (zdroj A. Macek: Príručka SKS).

Prvé tábory SKS sa uskutočnili v roku 1929. Bratislavská odbočka táborila pri Hronskom sv. Beňadiku, nitrianska v Riečici, zvolenská v Tatrách, trnavská v Podolí, borská v Cerovej. Bratislavské katolícke skautky táborili pri Smoleniciach. V septembri (29.9.) sa 70 skautov a skautiek SKS zúčastnilo svätováclavských slávností v Prahe. Tam nadviazali prvé kontakty s českými a moravskými katolíckymi skautmi. V dňoch 26. – 27.8. sa na blumentálskej fare uskutočnilo II. valné zhromaždenie ÚSKS. Za tajomníka bol zvolený JUC. Juraj Rajec. V Bratislave vzniká skupina skautiek SKS pod vedením prof. Balerovej.

V roku 1929 vznikol 30 členný oddiel katolíckych skautov na Rímskokatolíckom učiteľskom ústave v Spišskej Novej Vsi. Viedol ho profesor Alojz Miškovič.

V roku 1930 pri registrácii existovali odbočky SKS v Bratislave, Trnave, Borskom sv. Mikuláši, Bojne, Leviciach, Nitre, Malackách, Kláštore pod Znievom, Trnovec nad Váhom, Vrútkach, Zvolene, Levoči, Spišskej Kapitule a Úpore na Zemplíne. Už začiatkom roka bola snaha združiť katolícky skauting v Čechách, na Morave, v Sliezsku, na Slovensku, v Podkarpatskej Rusi a nemeckých katolíckych skautov v ČSR do jedného ústredia. V roku 1931 to vyústilo do založenia Ligy katolíckych skautov v ČSR. Spočiatku LKS v ČSR bola iba voľným neoficiálnym združením jednotlivých zemských katolíckych ústredí.

Dňa 1.5. sa v Bratislave uskutočnilo III. valné zhromaždenie ÚSKS. Na ňom sa rozhodla výstavba študentského skautského domova v Beluškých Slatinách. Na pozvanie ÚSKS Bratislavu navštívila skupina rakúskych katolíckych skautov St. Georg Pfadfinder. V Beluškých Slatinách bol usporiadaný I. Krajinský ústredný tábor, ktorého sa zúčastnilo 105 účastníkov z 20 miest a obcí Slovenska.

V tabuľke je stav SKS v roku 1930.

Dňa 22.7.1930 uskutočnili SKS splav po Váhu na pltiach. Splav začal v Ružomberku a skončil v Piešťanoch. Zúčastnili sa na ňom aj americkí Slováci.

Vydávali celoslovenský časopis SKAUT, ktorý od r. 1936 mal prílohu aj pre katolícke skautky. Šéfredaktorom časopisu bol Jozef Hlavatý.

Dňa 18.11.1930 sa v Trnovec nad Váhom uskutočnila dôležitá porada ÚSKS.

Odbočku SKS v Spišskej Novej Vsi založili 11.12.1930, neskôr tam vznikla aj odbočka Slovenských katolíckych skautiek. V tom čase vznikla skupina aj v Prešove, lebo zo záznamov sa dozvedáme, že na II. porade župných činovníkov Zväzu 25.1.1931 v Prešove bol už aj zástupca miestnej skupiny SKS. Špecifikom SKS na východnom Slovensku bolo aj to, že pri odbočkách vznikali samostatné oddiely grécko-katolíckych skautov, či skautiek.

Začiatkom roka 1931 sa uskutočnili pracovné porady činovníkov SKS v Nitre a v Spišskej Kapitule. Bolo vytvorených šesť okresov SKS: Bratislava, Trnovec nad Váhom, Nitra, Zvolen, Spišská Kapitula a Trebišov. Okresným spravodajcom v Trebišove bol Ján Harčár. Na Zemplíne pracovali odbočky v Trebišove (vodca Pavol Štefanec) a v Humennom (zakladatelia Anton Zsarnay a Jozef Bindas). Koncom roka sa uskutočnila porada v Žiline.

17. mája 1931 slovenskí katolícki skauti odplávali loďou po Dunaji do dolnorakúskeho mesta Hainburg, aby odplatili návštevu rakúskym skautom z minulého roku. Okrem skautov sa výpravy zúčastnili aj priaznivci katolíckeho skautingu a ich celkový počet bol 284 ľudí. Výprava SKS (186 účastníkov) sa zúčastnila I. Slovanského jamboree v Prahe (28.6. – 2.7.1931). Postavili tábor s názvom čičmianskej dediny a poľným oltárom. Slovenskí kňazi konali katolícke bohoslužby. ÚSKS malo v tomto roku 35 oddielov so 768 členmi.

Karpatoruskí gréckokatolícki skauti Alexandra Duchnoviča na Podkarpatskej Rusi a východnom Slovensku mali 179 členov. Na Slovensku boli v Prešove, Medzilaborciach a pravdepodobne aj v Michalovciach.

Ústredie SKS.:	
Bojná	36
Bor. Sv. Mikuláš	17
Bratislava	136
Kláštor pod Zn.	21
Levice	21
Levoča	15
Malacky	31
Nitra	38
Spišská Kapitula	61
Trnava	44
Trnovec n. V.	14
Úpor	11
Vrútky	6
Zvolen	28
	<hr/>
	479

Katolícki skauti z odbočky v Trebišove (zdroj: archív Jozefa Kancíra)

Dňa 19.10. 1931 ÚSKS rozhodlo o zriadení dievčenského odboru. Vedením odboru bola poverená M. Kubíková. V decembri bolo ústredie SKS doplnené o Annu Trnovskú, ktorá sa na ústredí stala zástupkyňou dievčenského katolíckeho skautingu. Neskôr ju nahradila Marta Kutlíková – Miklošková z Nitry.

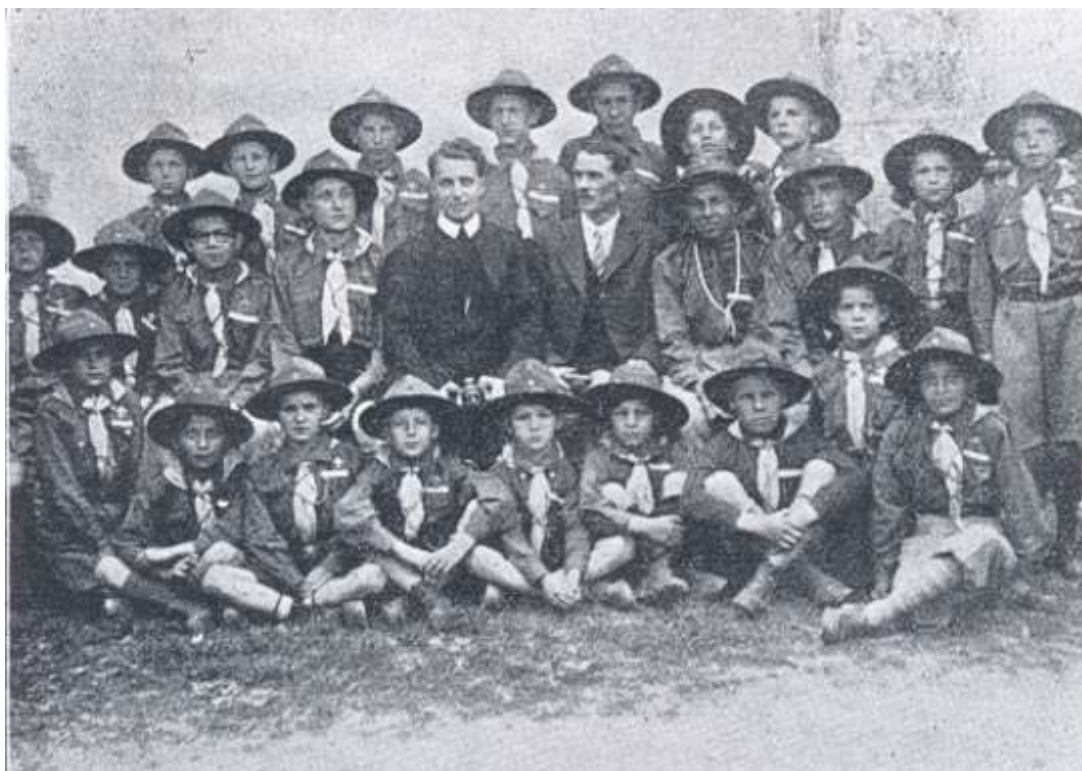
V jeseni boli aktívne aj odbočky SKS v spišskom regióne, hlavne v Spišskej Novej Vsi a Spišskej Kapitule. Ich zástupcovia sa zúčastnili aj celoslovenskej porady 29.12. v Žiline. V Spišskej Kapituli bol zaznamenaný vznik skautského leteckého odboru.

Koncom roka 1931 po dohode s vedením SLŠ a Krajského výkonného výboru Zväzu sa pre SKS uskutočnil tzv. diaľkový vodcovský kurz. Tento kurz sa konal v Trenčíne, trval 8 týždňov a prednášky sa uskutočňovali raz týždenne. Zúčastnilo sa 16 účastníkov. Kurz viedol Ľudovít Beszédes, prednášali Zoard Ripka, Ján Gašparík, prof. J. Zachystal,....

V Čadci vznikol oddiel SKS na prelome rokov 1931 – 1932. Založili ho na podnet kaplána Ladislava Štefana Lacu. Oddiel viedol Anton Závodský. Členovia oddielu Albín a Ján Vrteľovci, Jozef a Ondrej Závodskovci, František a Ivan Zelníkovci, Emil a František Špaldoňovci, Milan Hirsch, Jaroslav Polák, Tibor Horváth, Gejza a Jozef Slukovci, Ľudovít Kubánka - Bubo, Jozef Ličko a ďalší.

Dňa 30. januára 1932 uskutočnili spišskonovoveskí skauti SKS podujatie pre verejnosť pod záštitou činovníkov L. Chrenka a Štefana Kubinca. Spevokol viedol Ján Cselényi, cvičenia H. Hvorek a Dvorštiak. V rámci osláv skauti odohrali aj divadelnú hru v ktorej vynikli Ján Mócik a Dezider Bohúň. Podujatia sa zúčastnil aj spišský diecézny biskup msgr. Vojtaššák. Ich rady činovníkov v tomto roku posilnili stredoškolskí profesori V. Illenčík a E. Horniš.

Lete roku 1932 (8. – 31.7.) sa uskutočnil tábor SKS na Podlesku v Slovenskom raji. Zúčastnili sa ho skauti z odbočiek a skupín Trnava, Zlaté Moravce, Handlová, Banská Bystrica, Zvolen, Žilina, Spišská Nová Ves, Krompachy a Hrabušice. Okolo 100 účastníkov. Skautky táborili v termíne 10. – 30.7. 1932 v doline Bielej Vody.

Katolícki skauti z Trebišova (zdroj: Archív Jozefa Kancíra)

Dňa 14.8.1932 sa v Krompachoch uskutočnila skautská slávnosť spojená so skautskými sľubmi. Podobná slávnosť sa uskutočnila 28.8. aj v Spišských Vlachoch na ktorej vystúpili miestni činovníci SKS Elena Genčová a Ladislav Hanus.

Slovenskí katolícki skauti.	
Beluša	21,
Bojná	25,
Bratislava	145,
Handlová	9,
Hrabušice	12,
Humenné	27,
Kapitula Sp.	67,
Lehota Dol.	7,
Malacky	27,
Mikuláš B. Sv	20,
Moravce Zlaté	18,
Nitra	46,
Poprad	21,
Sečovce	18,
Trebišov	21,
Trnava	84,
Trnovec n. V.	12,
Úpor	15,
Ves Sp. Nová	67,
Zilina	22,
Zvolen	97,
-----	-----
spolu	788.

V Spišskej Kapitule bol okresným spravodajcom prof. Alojz Miškovič, tajomník L. Chrenko. Na Spiši vznikli odbočky SKS v Spišských Vlachoch (máj 1932) a Krompachoch. Veliteľom skupiny v Spišských Vlachoch bol Jozef Szalay, odbočku v Krompachoch viedol Dr. František Nagy a prof. Havaš, skupinu SKS Ján Fabíni. V časopise Skaut – Junák č.5-6 sa nachádzajú krátke správy o činnosti odbočiek SKS v Trebišove, Sečovciach, Úpore a Humennom.

V prvej polovici roka sa začalo s výstavbou Skautského domova v Belušských Slatinách a dňa 5.7. 1932 ho posvätil biskup Msgr. Michal Bubnič. Mal kapacitu 300 osôb. V dňoch 3. – 6.7. sa v Beluši uskutočnilo 5. valné zhromaždenie SKS, na ktorom sa tiež zúčastnil A. B. Svojsík. Valného zhromaždenia sa zúčastnilo 186 skautov a 42 skautiek. Dňa 8.12. sa v Nitre uskutočnila porada činovníkov a činovníčok SKS.

V závere roka členovia miestnej pobočky SKS v Krompachoch nacvičili divadelnú hru Spovedné tajomstvo. Hrali: M. Argalášová, M. Fabíniová, M. Liptáková, Maurerová, M. Skurková, E. Viktorínová a J. Kočík.

V tabuľke je stav SKS v roku 1932.

Dňa 7. januára 1933 odbočka v Spišskej Kapitule organizovala akadémiu pre verejnosť. Orchester a spevokol

dirigoval Mikuláš Mlakay, na husle hrali Ludík a Weiszer. Zbojnícky tanec previedli Harničár, Kudzbel, Slavkovský, Sobek, Palguta a Till. Podobnú akadémiu 7. – 8.1. uskutočnila aj pobočka v Spišskej Novej Vsi.

Dňa 19.1.1933 zakladá v Michalovciach po dohode s okresným spravodajcom v Trebišove Jánom Harčárom Slovenský katolícky skauting (SKS) prof. Štefan Hlaváč (na fotografii, zdroj: archív Východoslovenskej oblasti). Pozostával z oddielu rím.-kat. skautov (vodca Ján Ducko) a oddielu gr.-kat. skautov (Jozef Vasil). Duchovným radcom bol vpd. Ján Fedorko. Okresnej porady 14.5. v Michalovciach sa zúčastnili Ján Harčár, Pavol Štefanec (Trebišov), Anton Zsarnay, Jozef Bindas (Humenné), Štefan Hlaváč (Michalovce). Tábor SKS za účasti odbočiek Trebišov, Humenné a Michalovce sa uskutočnil pri Strážskom. Nasledujúce roky to boli tábory pri Podskalke (Humenné), v Udavskom a inde. Okrem spomínaných odbočiek na nich táborili aj skauti SKS zo Sečoviec, Zemplína, Strážskeho, Vinného, či Úporu (dnes časť obce Zemplínska Nová Ves). Kluby oldskautov SKS pracovali v Spišskej Novej Vsi a Krompachoch - 2. klub OS SKS. Odbočka v Spišských Vlachoch nacvičila divadelnú hru, v ktorej hlavnú úlohu hrala A. Petáková. Svetového jamboree v Maďarsku sa zo Zemplínskej župy SKS zúčastnili Štefan Hlaváč, Gabriel a Zoltán Homolayovci, Gustáv Ratšinský a Eugen Španár.

V apríli 1933, počas Veľkonočných sviatkov sa miestna odbočka v Krompachoch predstavila divadelnou hrou Veľký piatok. Režirovali ju Skrak a J. Fabíni. Hlavnú úlohu hral J. Vaňa.

V dňoch 20. – 21.4. 1933 Bratislavu navštívila skupina francúzskych katolíckych skautov - členov speváckeho súboru. Na Slovensku mali niekoľko vystúpení. Začiatkom júna uskutočnili naši katolícki skauti – esperantisti zájazd do Viedne.

Významná bola účasť skautov a skautiek SKS 12.-16.8.1933 na Pribinových slávnostiach v Nitre. Odbočka SKS z Prievidze počas nich vystúpila s nacvičenou divadelnou hrou.

Dňa 11.2.1934 bola založená odbočka SKS v Košiciach. Vodcom odbočky bol prof. Jozef Števek, neskôr Ladislav Lemák. Ďalšími činovníkmi odbočky boli Dr. Alexander Špesz (starosta), Andrej Tkáčik (tajomník). Ešte v tomto roku v odbočke vznikol aj oddiel gréckokatolíckych skautov, ktorých viedol Pavol Stulakovič. Odbočka mala 148 členov v šiestich oddieloch. Maximálne počty dosiahla v roku 1937, kedy mali 260 členov v 9 oddieloch, z ktorých dva oddiely boli dievčenské. Košice sa stali sídlom Východoslovenskej župy SKS. Letné tábory mali pri Ružine. Pri kultúrnych podujatiach spolupracovali so Slovenským katolíckym kruhom, pri športových zase s telovýchovnou jednotou Orol.

V Košiciach pri dominikánskom kláštore okolo roku 1933 vzniklo kultúrne stredisko Veritas. Podporovalo duchovnú, kultúrnu, športovú, aj záujmovú činnosť mládeže. Z podnetu dominikána Jozefa Mikuláša Lexmanna pri Veritase vznikol aj zbor cyrilo - metodejských skautov a skautiek, ktorí nosili žlté šatky. Zbor bol registrovaný vo Zväze junákov – skautov RČS.

V marci Zemský úrad v Bratislave schválil zmenu stanov ÚSKS. Odbočkám SKS bola daná značná právomoc. Namiesto doterajšieho názvu veliteľ bol schválený názov náčelník ÚSKS.

Dňa 4. 6. sa v Krompachoch konala vysviacka vľajky a skautský sľub členov tamojšej odbočky. Prítomný bol aj krajinský spravodaj SKS Š. Šeliga. Skautský tábor katolíckych skautov zo Spišskej Novej Vsi sa uskutočnil 3. – 17.7. pri Liptovskom Hrádku. Viedol ho Ján Briššák. Počas tábora vystúpili na Ďumbier, navštívili Svätojánsku dolinu, na pltiach

splavovali Váh. Tábor navštívili mnohí verejní, aj politickí predstavitelia, medzi inými aj Andrej Hlinka. V tomto roku v Spišskej Novej Vsi vznikol oddiel katolíckych skautiek.

Dňa 26. júna 1934 z podnetu kaplána Štefana Drozda bola v Bošanoch založená skupina SKS. Jej členom ako 10 ročné vlčička sa stal neskorší nitriansky diecézny biskup a kardinál Jozef Chryzostom Korec.

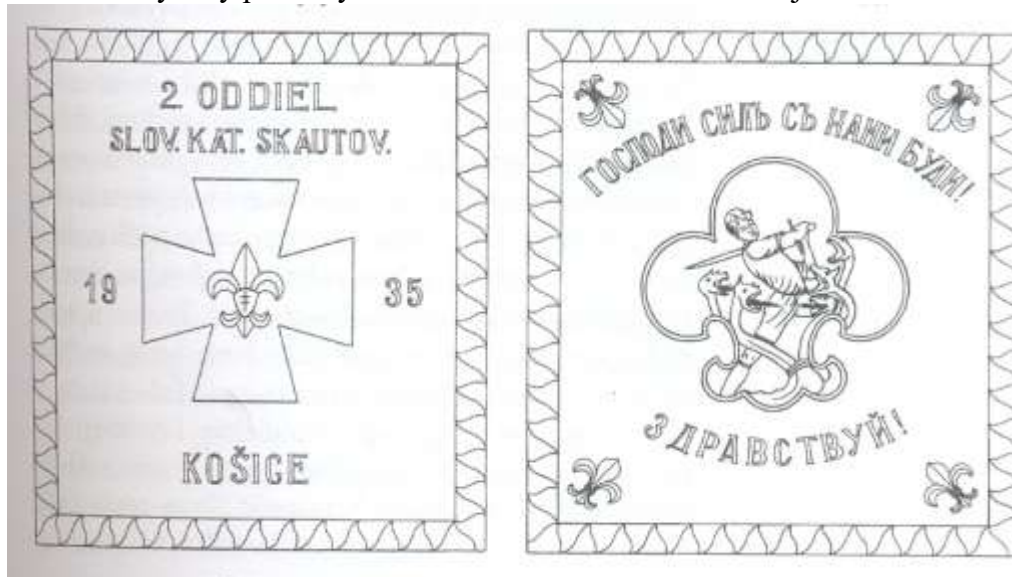
Katolícke skautky z odbočky v Spišskej Novej Vsi (zdroj: Archív Jozefa Kancíra)

V Kordíkoch ÚSKS usporiadalo medzinárodný tábor esperantistov. Zo Zemplína sa ho zúčastnili Ján Ducko, Juraj Jendželovský, Štefan Hlaváč, Štefan Šimkanin. Štefan Hlaváč bol menovaný župným spravodajcom Zemplínskej župy SKS (Michalovce, Strážske, Vinné, Trebišov, Sečovce a Humenné). V Beluši sa 12.7.- 18.8. 1934 uskutočnil spoločný tábor SKS s českými katolíckymi skautmi Legio Angelica z Prahy. Tábor viedol Alojz Macek a táborilo na ňom vyše sto skautov. Dňa 28.7. sa v Nitre uskutočnilo 6. valné zhromaždenie ÚSKS.

1.ústredný tábor SKS v Beluši v roku 1930 (zdroj: Archív RNDr. Škorvánka)

V tomto roku sa uskutočnilo slávnostné posvätenie zástavy SKS v Banskej Štiavnici. Prápor vyšívala p. Katarína Röthlingová, ktorá bola aj jeho krstnou mamou pri vysviacke. Pri tejto príležitosti bol vydaný pamätný odznak. Katolícki skauti vznikli aj v Kežmarku.

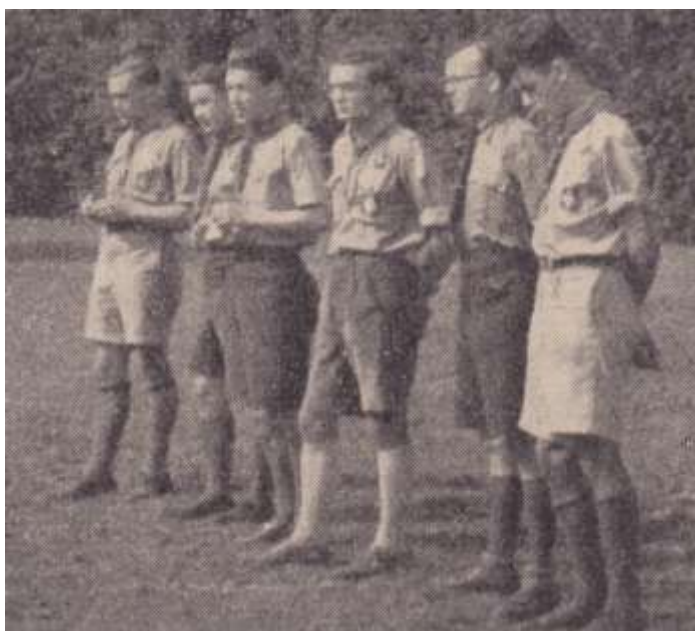
Vlajka oddielu gréckokatolíckych skautov SKS Košice (autor kresby Ing. M. Jízdny: Skautská symbolika)

Dňa 3.3.1935 českí katolícki skauti Legio Angelica usporiadali v Emauzskom kláštore propagačný deň, na ktorom sa zúčastnil A.B. Svojsík a ďalší členovia vedenia Zväzu. Ako hostia sa zúčastnili nemeckí katolícki skauti, ukrajinskí skauti – emigranti a maďarskí katolícki skauti z Komárna.

V roku 1935 vzniká v Michalovciach oddiel skautiek SKS, ktorý viedla Anna Kolesárová. Vo februári sa v Košiciach uskutočnila porada funkcionárov SKS z východného Slovenska, na ktorej bolo zastúpených 16 odbočiek SKS (Štefan Hlaváč, Humenné – Jozef Bindas, M. Dutka, Trebišov – Pavel Štefanec,...). Podobná porada sa uskutočnila aj v Nitre (14 odbočiek), Banskej Bystrici (11 odbočiek).

Začiatkom júla sa 28 skautov a skautiek SKS zúčastnilo I. celoštátneho zjazdu katolíkov v Prahe.

V roku 1935 zriadilo a realizovalo ÚSKS Vodcovskú lesnú školu v Beluši. Absolventi nosili sivé šatky s nášivkou LŠ. Vodcom LŠ SKS bol Vlado Ozábal. Prvý kurz absolvovalo v dobe od 1. do 11.8. dvadsaťosem slovenských a 9 českých kurzistov. VLŠ SKS potom fungovala až do zrušenia skautingu v roku 1938 (Zdroj A. Macek: Príručka SKS. Na fotografii inštruktorský zbor LŠ SKS). V auguste vyslalo ústredie Kornela Dionýza Chmela na lesnú školu rakúskych katolíckych skautov Gillwelského typu. Po náročných skúškach mu bol dňa 7.9. udelený preukaz absolventa pod číslom 33.

ÚSKS v roku 1935 pracovalo v tomto zložení: starosta Msgr. Jozef Šrobár, miestostarosta Dr. Karol Körper, veliteľ Dr. Alexander Spesz, krajský náčelník prof. Jozef Hlavatý. Ako zástupca Zväzu pri ústredí bol menovaný Adolf Petru, ktorý v tej dobe pôsobil v Bratislave.

Dňa 12.10. sa uskutočnilo nočné cvičenie košických katolíckych skautov.

Prvé záznamy o existencii SKS v Prievidzi sú z roku 1935, kedy Prievidzu navštívil zástupca župného spravodajcu SKS Štefan Szerekeš. JUDr. Ján Košík, niekdajší člen oddielu spomína, že veliteľom prievidzských skautov SKS bol Ján Tomášik. Oddiel mal 36 členov. V oddiele pracovala aj družina Levov, ktorú viedol Jozef Mattyasovszky (inde uvádzaný ako Mat'ášovský). Druhou družinou boli Líšky. Z členov oddielu spomína Tivadara Englisha, Michala Bartíka, L. Guflera, Juraja Neumana, Antona Adamicu a ďalších. V odbočke Handlová skautský oddiel viedol Andrej Kliman. Jednou z družín oddielu bola aj letecká družina kamzíkov s vodcom družiny Ondrejom Nemcom.

Ústredie kat. skautov v Čechách, Ústredie kat. skautov v zemi Moravsko-sliezskej, Pfadfinderkorps St. Georg v ČSR a ÚSKS 12. – 13.10.1935 vytvorili združenie pod názvom Liga katolíckych skautov v ČSR, Liga už mala oficiálne stanovky schválené a potvrdené štátnymi orgánmi. Všetky spomínané skautské spolky boli zároveň kolektívnymi autonómnymi členmi Zväzu. Spočiatku sídlo ligy bolo v Bratislave a predsedom bol ThDr. Karol Körper, tajomníkom Alojz Macek. Liga bola zaregistrovaná aj na Medzinárodnom úrade katolíckych skautov – OISC.

V januári 1936 prišiel do Československa spevácky zbor parížskych katolíckych skautov La Mané. Na Slovensku vystupovali v mestách Bratislava, Nitra a Banská Bystrica. Pracovné porady činovníkov SKS sa uskutočnili v Trnave, Trenčíne, Spišskej Novej Vsi, Zvolene a Košiciach.

V prvej polovici júla (6. až 13. júla) sa v Beluši konal prvý špeciálny lesoškolácky kurz pre duchovných radcov katolíckej mládeže. Viedol ho Jozef Hlavatý spolu s prof. P. Jaloveckým, diecéznym spravodajcom z Rožňavy. Po ňom (14. až 28. júla) nadväzoval II. kurz vodcovskej lesnej školy. Viedol ho Vladimír Ozábal. Z Michaloviec sa jej zúčastnil Ján Ducko a Ľudovít Dobozy. Súčasne v Skautskom domove prebiehal tábor vlčat, ktorý viedol Štefan Macko.

Dňa 12. augusta 1936 sa konal Skautský deň v Spišskom Podhradí, ktorý usporiadali tamojší katolícki skauti. Podujatia sa zúčastnili aj odbočky z Gelnice, Krompách, Spišskej Novej Vsi a Spišských Vlách.

Od 29.7. do 17.8.1936 sa v Beluši konal I. Krajský tábor katolíckych skautiek. Viedla ho Emília Macková a Anna Čunderlíková. Svojou programovou náplňou sa rovnal kurzom LŠ, preto bol neskôr považovaný za vznik dievčenskej LŠ. V tomto roku bolo v SKS registrovaných 2.178 skautov a skautiek.

Z odbočiek Michalovce, Sečovce, Humenné a Trebišov táborilo 37 katolíckych skautov pod Lacovou pri Udavskom.

Dňa 24.9.1936 sa v Trnave uskutočnili celoslovenské ľahkoatletické preteky SKS. V tom čase trnavskú odbočku viedol prof. Michal Ryšavý, 1. oddiel skautov Edmund Lukách, 1. voj vlčat Ladislav Ozábal, 1. kmeň roverov Anton Jančovič, 1. oddiel skautiek Katarína Jentschkeová. Dňa 13.7.1937 bola Trnava miestom Dňa Podunajskej župy SKS. Podujatie v skutočnosti sa začalo už v sobotu 12.7. Počas akcie sa uskutočnila výstava, prebiehali preteky v športových, aj skautských disciplínach, slávnostné bohoslužby, aj sprievod mestom. Pri príležitosti župného dňa bol vydaný aj pamätný odznak.

Počas leta 1937 sa v Beluši uskutočnila 1. kolónia vlčat vedená Štefanom Mackom. Jozef Hlavatý viedol 2. kurz VLŠ pre duchovných radcov. Uskutočnil sa aj 1. oficiálny kurz dievčenskej VLŠ, ktorý viedla Emília Maceková. Na DVLŠ sa zúčastnilo 18 frekventantiek. III. kurz chlapčenskej VLŠ viedol Alojz Macek.

V roku 1937 na miestnej fare v Piešťanoch založil Anton Botek z miništrantov skautský oddiel. Vedenie oddielu prevzal Jozef Maxián. Členom oddielu bol neskôr významný slovenský skautský činovník Jozef Petříček – Runco. Oddiel sa v apríli nasledujúceho roka začlenil do SKS. Za vodcu oddielu bol menovaný Štefan Ábel, zástupcu Jozef Maxián a duchovného radcu Anton Botek. Nové oddiely vznikli v Pezinku a Ľubietovej.

V roku 1937 (19.9.) sa uskutočnilo 8. valné zhromaždenie ÚSKS. Organizačná štruktúra ÚSKS podobala organizačnej štruktúre Zväzu. Najvyšším orgánom ÚSKS bolo krajské vedenie. Za protektora SKS bol zvolený arm. gen. Josef Šnejdárek, čestného starostu Msgr. Jozef Šrobár. Krajským starostom sa stal JUDr. Alex Cselko, krajským náčelníkom Ján Dafčík. Náčelníčkou dievčenského kmeňa sa stala Mária Pecho-Pečnerová, podstarostom Dr. Karol Körper, podnáčelník Alojz Macek, krajskí spravodajcovia I. Brand a Emília Maceková, duchovný radca kaplán Andrej Családy. Jeho členmi od valného zhromaždenia v Nitre (od 20.9.1937) bol aj Jozef Pillay, Imrich Vaculík, Lukáš Polaček, Jozef Hlavatý, či prof. Štefan Hlaváč z Michaloviec a Jozef Bindas z Humenného. Organizácia sa územne sa členila na sedem žúp, ktoré viedli župní spravodajcovia (neskôr župní vodcovia). I. Podunajská (Bratislavská), II. Považská, III. Podtatranská, IV. Nitrianska, V. Juhoslovenská, VI. Východoslovenská, VII. Zemplínska. Bola zriadená Vodcovská lesná škola pre katolícke skauty.

Liga katolíckych skautov v ČSR podľa zmenených stanov z konca roku 1937 mala nový názov Skautská liga katolícka a premiestnila sídlo ligy z Bratislavy do Brna.

V Michalovciach bolo vymenované nové vedenie odbočky SKS v zložení Msgr. Dr. Alojz Ottó, Mikuláš Dolský, Ján Nagy, Gabriel Homolay, Vincent Sládečka, Štefan Tutinský. Za vodcu skupiny skautov „Zlatého kríža“ bol menovaný Emanuel Böhm. Župný letný tábor sa uskutočnil v Borde pri Herľanoch.

Na fotografii je tábor SKS v Beluši v roku 1930. (Fotoarchív RNDr. Škorvánka).

Dňa 19. 6.1938 pod patronátom biskupa J. Čárskeho, členov mestského zastupiteľstva a plk. Matouška sa v chráme sv. Mikuláša uskutočnilo posvätenie zástavy prešovských katolíckych skautov.

Medzi významných činovníkov SKS v Trnave, aj z celoslovenského hľadiska patrili súrodenci Ozábalovci, z ktorých sedem bratov Ladislav, Vladimír, Ján, Ivan, Jozef, Viktor, Ľudovít a tri sestry boli v tomto období aktívnymi členmi SKS. Vlado, Laco a Ján boli inštruktormi VLŠ SKS. Laco, Ján a Jozef boli tvorcami Zborníka skautských táborových piesní. Ladislav bol skvelým ilustrátorom rôznych skautských publikácií a autorom skautských pohľadníc. Ľudovít v rokoch 1968 – 1970 bol miestonáčelníkom Slovenského Junáka. V rokoch 1968 – 1970 mu bolo udelené najvyššie skautské vyznamenanie – Rad strieborného vlka.

Slovenský katolícky skauting od druhej polovice 30-tych rokov naberal na význame, aj početnosti. Ich organizačné jednotky pôsili v mnohých mestách aj väčších obciach. Silné odbočky pracovali v Bratislave a západnom Slovensku, v Košiciach, na Spiši aj Zemplíne.

Odbočky, skupiny a oddiely skautov SKS: Bánovce nad Bebravou, Banská Belá, Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Beluša, Bratislava, Borský Sv. Mikuláš, Bošany, Grinava, Handlová, Hrabušice, Humenné, Chynorany, Kežmarok, Kláštor pod Znievom, Krompachy, Kubra, Levice, Levoča, Ľubietová, Lučenec, Komjatice, Košice, Malacky,

Michalovce, Nitra, Nová Baňa, Nové mesto nad Váhom, Pezinok, Piešťany, Podbrezová, Poprad, Prievidza, Prešov, Pruské, Rožňava, Sečovce, Senec, Spišská Kapitula, Spišská Nová Ves, Spišské Podhradie, Spišské Vlasy, Staré Hory, Svätý Antol, Topoľčany, Trebišov, Trenčín, Trnovec nad Váhom, Úpor (dnes časť obce Zemplínska Nová Ves), Varín, Vráble, Vrútky, Zlaté Moravce, Zvolen, Žilina a inde. Skautky SKS pracovali napr. v Banskej Bystrici, Bošanoch, Košiciach, Orechovej, Pruskom, Spišskej Novej Vsi, Vajnorochoch, Vrábl'och, či Trnave.

V štatistických oznamoch nachádzame aj mená činovnikov SKS. Napr.:

Banská Bystrica: veliteľka M. A. Balková

Bošany: vodcovia oddielov J. Škvarenina a Július Škvarenina. Zástupcovia vodcov E. Minarovič a A. Koterec.

Bratislava: duchovný radca Ľ. Cíferický

Grinava: duchovný radca K. Hudec, vodca oddielu Fr. Ježík, zástupca V. Ježík

Handlová: veliteľ odbočky E. Citterberg, T. Hromádková – zástupkyňa veliteľa

Chynorany: duchovný radca E. Markovič

Kubra: vodcovia oddielu R. Beták a J. Majerský, duchovný radca J. Pietrik,

Ľubietová: vel. odbočky R. Roštár, veliteľka skautiek E. Beniačová, zástupkyňa A. Vančová. vodcovia oddielov V. Auxt, duchovný radca J. Šimičák, vodkyňa skautiek A. Kustrová, zástupkyňa E. Krnáčová.

Michalovce: veliteľ Em. Böhm

Nové Mesto nad Váhom: zástupca vodcu oddielu K. Pačes, duchovný radca Št. Michálek

Parkáň: duchovný radca T. Montsko

Pezinok: vodca oddielu František Omasta, duchovný radca K. Ližbín

Prešov: vodca skupiny Augustín Kristman, Ladislav Ferko vodca oddielu

Pruské: duchovný radca J. Klímek

Spišské Vlasy: veliteľ A. Štetina

Varín: duchovný radca A. Záni, zástupca veliteľa P. Cvacho-Gančík, vodca oddielu E. Freudenfeld, vodkyňa oddielu E. Bieliková

Zvolen: vodcovia oddielov A. Ambróz, V. Kutný

Množstvo týchto štatistických údajov, či mien vedúcich ustanovených do činovníckych funkcií bolo zverejnených v časopise SKAUT.

V roku 1938 bolo na ÚSKS registrovaných 4690 skautov a skautiek v 209 oddieloch. Župným vodcom v Zemplínskej župe bol prof. Hlaváč, okresným v Humennom Jozef Bindas. Východoslovenskú župu SKS viedol Jozef Števek, okresy Alojz Miškovič (Spišská Kapitula), Emil Jendrašák (Košice), Ján Jalovecký (Rožňava)... K 10-tému výročiu založenia SKS sa v Bratislave uskutočnil 25.-28.6. jubilejný zjazd SKS. Počas neho sa uskutočnil slávnostný sprievod mestom, sv. omša v blumentálskom kostole, prejavy činovnikov na ihrisku saleziánskeho ústavu, prehliadky mesta, i vychádzky do okolia. Ako hostia sa zúčastnili zástupcovia českých a moravských katolíckych skautov, i zástupcovia SLK.

Začiatkom decembra 1938 slovenská autonómna vláda zakázala činnosť celoštátnych skautských organizácií. Aj spolok Slovenský katolícky skauting bol úradne rozpustený výmerom Policajného riaditeľstva v Bratislave dňa 29. 12. 1938.

Vznikla jediná mládežnícka organizácia Hlinková mládež (HM), úzko nadviazaná na Hlinkovú gardu a HSLS. Pri zrode novej mládežníckej organizácie totalitného typu však stálo aj niekoľko významných činovnikov SKS. Pôvodne sa predpokladalo, že SKS ako celok splynie s HM a vytvorí základ jednotnej mládežníckej organizácie. Bývalí činovníci SKS, napr. Alojz Macek, Ján Dafčík, Karol Körper, Jozef Hlavatý a ďalší zastávali v Hlinkovej mládeži a Hlinkovej garde vysoké posty. Proti tomu sa postavil zakladateľ SKS prof. Lukačovič, Alex Cselko a ďalší, ktorí svoje oddiely SKS rozpustili. Napriek tomu značná časť odbočiek katolíckych skautov prešla do Hlinkovej mládeže a pokračovali v pôvodnej činnosti.

Do Hlinkovej mládeže sa však začlenili aj mnohé oddiely zväzových, ba aj evanjelických skautov. Niektorí skautskí činovníci mylne dúfajú, že nová organizácia bude pokračovateľom skautských tradícií, mnohí však aj z politického presvedčenia, či zištných dôvodov. Existovalo skoro dvojročné prechodné obdobie (1939 – 1940) kedy katolícke skautské oddiely naďalej pracovali relatívne bez obmedzení a používajú aj pôvodnú skautskú rovnošatu. Ich relatívne autonómne obdobie potom skončilo upevnením organizačných štruktúr HM.

Hlinková mládež bola pôvodne určená iba pre chlapcov. To využili činovníčky Dievčenského odboru SKS Mária Pecho-Pečnerová a Štefánia Palóová a 13. 12. 1939 požiadali o obnovenie Ústredia Slovenských katolíckych skautiek. Obnovenie podporili aj Anka Trnovská, Mahuliena Krčméry z Bratislavy, Helena Richterová, Emília Maceková (Trnava) a ďalšie. Ministerstvo vnútra 6. februára 1940 ich stanovy schválilo. Spolok však činnosť nezahájil, pretože na základe príkazu ministerského radcu Dr. Kosa z 21. 4. 1940 bola existencia spolku okamžite zastavená. Dievčenský odbor Hlinkovej mládeže bol ustanovený 4. 7. 1940. Tým sa časť oddielov slovenských katolíckych skautiek začlenila do HM. Prechod SKS do Hlinkovej mládeže mal po vojne pre katolícky skauting negatívne následky a ako samostatná organizácia už neboli obnovení.

Vľavo pamätný odznak vydaný odbočkou SKS v Košiciach, vpravo odznak vydaný ÚSKS v roku 1938 k 20. výročiu vyhlásenia ČSR a k 10. výročiu založenia SKS. (Autor kresieb odznakov Ing. M. Jízdny)

Ak hovoríme o katolíckom skautingu, musíme spomenúť aj maďarské skautské oddiely na území Slovenska. Katolícke oddiely maďarských skautov a skautiek vznikali aj v rámci Zväzu maďarských skautov na Slovensku. Zväz bol od roku 1926 kolektívnym členom Zväzu junákov - skautov RČS. Zaujímavosťou je, že počas druhej svetovej vojny, v čase po obsadení južného Slovenska Maďarskom tieto oddiely ďalej fungovali. Hortyovský režim skauting úplne nezakázal. Môžeme uviesť košické oddiely: 142. Rákocziho oddiel na premonštrátskom gymnáziu, 228. oddiel sv. Alžbety pri katolíckom tovarišskom spolku či 704. oddiel Petra Pazmánya pri rím.-kat. dome sv. Alžbety,

Nemeckí katolícki skauti v Československu boli organizovaní vo Phadfiderkorps St. George (skautské zbory sv. Juraja). V roku 1933 bola zaznamenaná existencia oddielu tejto organizácie aj v Bratislave. Neskôr boli kolektívnym členom Zväzu junákov – skautov RČS.

Gréckokatolíci rusínskej národnosti v roku 1928 založili skautskú organizáciu pod názvom Ruský skaut Alexandra Duchnoviča. Bola pomenovaná po gréckokatolíckom kňazovi a rusínskom národnom buditeľovi z 19. storočia. Organizáciu založil politik Štefan Fencik v Užhorode. Väčšina organizačných jednotiek pôsobila na vtedajšej československej Podkarpatskej Rusi, no svoje oddiely mala aj na východnom Slovensku, napr. Prešove, Medzilaborciach a pravdepodobne aj v Michalovciach. Ruský skaut A. Duchnoviča v roku 1931 podpísal dohodu o spolupráci so Zväzom junákov – skautov RČS a v roku 1934 sa stali jeho kolektívnym členom.

ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA SKS, SYMBOLIKA, ROVNOŠATY

Organizačná štruktúra Slovenského katolíckeho skautingu sa menila rastom členskej základne a podľa potrieb organizácie. Spočiatku funkcie boli označované pojmom „veliteľ“. Neskôr sa prešlo na pomenovanie náčelník, spravodajca, vodca. Najvyšším výkonným orgánom bolo Ústredie SKS. Pozostávalo z ústrednej rady a náčelníctva. Ústredná rada pozostávala z krajinského starostu a jeho dvoch zástupcov a tvorila reprezentatívnu časť ústredia. Výkonná časť ústredia bolo náčelníctvo, ktoré pozostávalo z krajinského náčelníka, jeho zástupcu, krajinského duchovného radcu, krajinského zdravotného radcu, zahraničného referenta a odborných spravodajcov.

Základnou mestskou (resp. miestnou, obvodnou) administratívno-organizačnou jednotkou bola odbočka SKS (na dnešné pomery je to zbor s právnou subjektivitou). Tá pozostávala z výchovných zložiek: miestnych skupín SKS deliacich sa na oddiely mládeže. Skupina SKS pozostávala z troch oddielov.

Ak pozostávala z voja vlčat, oddielu skautov a kmeňa roverov považovala sa za úplnú. V praxi sa to vždy nie podarilo splniť, pre nich sa používal výraz neúplná skupina SKS. Skupinová činovnícka rada pozostávala z vodcu skupiny, vodcov oddielov mládeže, ich zástupcov a duchovného radcu. Skautský oddiel SKS sa ešte skladal z družín. Viedol ho vodca oddielu, jeho zástupca a vodcovia družín. Termín „radca“ sa používal pre duchovného radcu - kňaza, ktorý v jednotlivých organizačných zložkách mal patronát nad cirkevným duchovným rozvojom. Výchovné organizačné zložky boli buď chlapčenské alebo dievčenské. Nikdy netvorili koedukovanú organizačnú zložku. Odbočkám SKS boli podriadené aj kluby oldskautov. Organizačná štruktúra sa časom menila. Rastom organizácie potom ÚSKS prešlo na okresnú a župnú štruktúru. Vymedzenie žúp nekopírovalo politické, ale cirkevné (diecézne) územné usporiadanie. Provizórne fungovalo sedem žúp SKS, ktoré sa po úprave biskupstiev na Slovensku malo upraviť na šesť (Trnavskú, Nitriansku, Banskobystrickú, Spišskú, Košickú a Rožňavskú). Na čele župy bol župný vodca, jeho zástupca a diecézny duchovný radca. Vymedzenie okresu SKS nekopírovalo ani politické, ani cirkevné územné rozdelenie. Sídlo i obvod okresu určovalo náčelníctvo SKS. Okresy mali určené číslo a sídlo v najväčšej alebo najvýznamnejšej obci (mesta), napr. okres trnavský, okres trebišovský, okres tatranský, okres inovecký atď. Na čele okresu stáli okresný vodca, jeho zástupca a okresný duchovný radca. Vodcovský zbor sa skladal prevažne z učiteľov a kňazov. ÚSKS, ani jej nižšie zložky zo začiatku nepodliehali Krajinskému výkonnému výboru Zväzu na Slovensku, resp. jeho župným a okresným radám. Spolupráca so Zväzom na všetkých úrovniach bola však veľmi dobrá.

Po podpise zmluvy so Zväzom v roku 1929 bolo SKS prijaté za kolektívneho člena Zväzu. Prostredníctvom tejto zmluvy sa stávajú členmi celosvetového skautského hnutia. Prof. Jozef Lukačovič potom zastupoval SKS v Krajinskom výkonnom výbore Zväzu na Slovensku, obdobne to bolo aj pri nižších župných a okresných zložkách ZJSS RČS.

Slovenský katolícky skauting mal vlastnú symboliku. Sľubovým odznakom bola štvorcová zelená nášivka. V nej zlatý kríž so striebornou skautskou ľaliou (nosila sa na ľavom vrecku košele). Preto katolíckych skautov volali aj Skauti zlatého kríža. Podľa veku sa delili na vlčatá a víly (do 11 rokov), skautov a skautky (do 16 rokov), roverov a roverky (do 18 rokov) a oldskautov (nad 18 rokov). Spočiatku nosili sivé košele,

farba šatiek bola rovnaká pre oddiel, resp. odbočku (napr. v Košiciach mali šatky sivé a dominikánski žlté). Činovníci nosili šatky buď vo farbe útvaru ktorý viedli alebo tmavohnedé (prípadne kravaty). Šnúru k pišťalke nosili bielu, činovníci okresu a vyššie striebornú. Od roku 1932 bola zavedená klasická skautská rovnošata (totožná so Zväzom). Neskôr sa zjednotili aj šatky. Vlčatá a víly mali žlté (odtieň pápežská žltá), skauti a skautky svetlomodré, roveri a roverky svetlomodré so žltým lemom a oldskauti svetložlté s modrým lemom. Činovníci už spomínané tmavohnedé a absolventi LŠ sivé. Znakom SKS bola skautská ľalia a v nej štítok s dvojramenným krížom (bez trojvršia).

Funkčné označenia sa nosili na ľavom rukáve nad laktom. Označenie krajinského starostu, jeho zástupcov, krajinského náčelníka, jeho zástupcu a najvyšších funkcionárov náčelníctva, župného vodcu a jeho zástupcu, či činovníkov vyšších organizačných zložiek bola zlatá ľalia 7 cm vysoká, uprostred strieborný štítok so zlatým dvojkřížom. Krajinský náčelník mal pod ňou zlaté skrížené činovnícke ratolesti, členovia náčelníctva strieborné a vodca župy zelené. Ostatní členovia Ústrednej rady mali ľaliu striebornú.

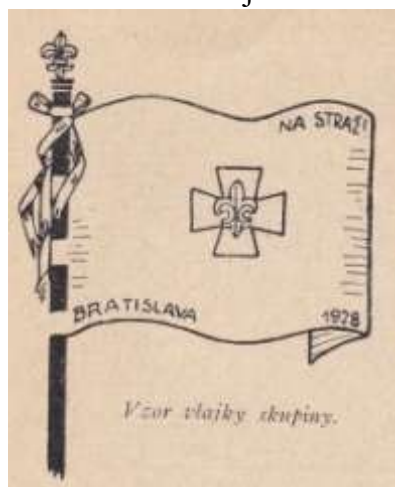
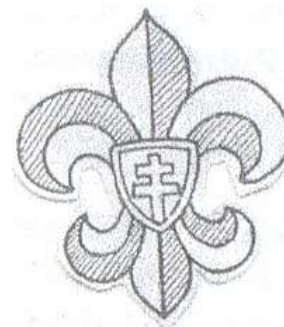
Absolventi Vodcovskej lesnej školy nosili šatky sivej farby a v jej cípe mali našitý znak VLŠ SKS. Diplomovaný vodca so skúškami (v dnešnom ponímaní hodnosť vodca) nosil označenie podobné sľubovej nášivke, doplnenej 3 mm zlatým okrajom. Označenie bolo na ľavom vrecku rovnošaty. Príručka bližšie nešpecifikuje jeho umiestnenie (možno nahrádzalo sľubovú nášivku). Znak inštruktora VLŠ sa nosil na ľavom rukáve. Inštruktorský odznak bol modrý trojuholníkového tvaru s nápisom VLŠ. Ostatné označenia: domovenky, označenie družín, odborné skúšky, tri orlie perá, funkčné označenia činovníkov nižších organizačných zložiek boli obdobné ako u Zväzu junákov skautov a skautiek RČS.

Slovenský katolícky skauting mal svoj sľub tohto znenia (príručka Katolícki skauti na Slovensku) :

Sľubujem na svoju česť, že sa s pomocou Božou vynasnažím ako najlepšie viem:

- plniť povinnosti voči Bohu, cirkvi, vlasti republiky Československej a národu svojmu a slúžiť im v každom čase
- plniť povinnosti vlastné a zachovávať skautský zákon
- duševne i telesne pomáhať blížnemu v každej okolnosti

Skautský zákon, heslo skautov, heslo roverov, oldskautov a činovníkov, príkaz dňa, pozdravy vlčat a skautov boli totožné ako u skautov Zväzových. Líšil sa slovný pozdrav, ktorý bol aj na opaskových prackách SKS a ktorý znel „Na stráž!“.

Vlajky: Skupina SKS mala vlajky rozmerov 90 x 120 cm. Na zelenom podklade bol zlatý kríž so striebornou ľaliou (rozмеры kríža 40 x 40 cm). Dole pri žrdi žltými 7 cm vysokým písmom bol vyšitý názov obce, vo vlajúcej časti rok založenia skupiny. V hornej vlajúcej časti bol vyšitý pozdrav „Na stráž“. Oddielové vlajky mali rozmer 60 x 90 cm farby zelenej, alebo kombináciu farieb bielo-modrá-červená. Na jednej strane bol námet v súvislosti s patrónom skupiny, na druhej heslo a sídlo oddielu. Roverské kmene mali vlajky obdobné ako skautské

oddiely. Doporučovala sa im aj štandarda rozmerov 40 x 60 cm. Žrde vlajok odbočky a skupiny boli ukončené zlatou skautskou ľaliou, oddielové zlatým krížom SKS. Družinové vlajky, podobne ako u zväzových skautov, mali podobu gotického okna (trojuholník 44 x 28 cm) a námet vlajky vychádzal z názvu družiny. Kluby oldskautov a odbočky SKS mali pri tvorbe vlajok, resp. práporov, voľnejšiu ruku. Námety však mali obsahovať ideu náboženskú alebo národnú. Voje vlícat vlajky nemali. Používali sošku sv. Františka z Assisi s vlkom na žrdi.

Slovenský katolícky skauting za desať rokov existencie zaznamenal nebyvalý rozmach. Zo 475 členov v roku 1928 bolo v roku 1938 registrovaných 4 690 členov. Oddiely, skupiny a odbočky SKS pokrývali celé Slovensko. Vo veľkých mestách napr., Bratislave, Trnave, Trenčíne, Nitre, Košiciach... bolo aj niekoľko skupín SKS, pokrývajúce celú škálu vekových kategórií; od vlícat a víl, cez skautov a skautky, roverov a roverky až po oldskautov a oldskautky. Odbočky a skupiny SKS pracovali aj v iných menších mestách. A nebolo ani výnimočné, že existovali aj na väčších dedinách, napr. Trnovec nad Váhom, Spišské Vlasy, Bojná, Kostolany nad Hornádom, Orechovo, Krompachy, Chynorany, Bošany. Historické dokumenty, napr. v Spišskom Podhradí uvádzajú samostatne dve organizačné zložky SKS. Jednu v samotnej obci, druhú v Spišskej Kapitule – sídle spišského biskupstva. Časopis SKS SKAUT uvádza registráciu oddielov SKS na začiatku roka, potom priebežne doregistráciu nových oddielov. Táto štatistika uvádza druh a číslo oddielu (vlíciacky, skautský, roverský, oldskautský, ktoré ešte rozlišuje podľa pohlavia), názov obce/mesta, meno vodcu oddielu a počet členov. Zverejnenie týchto štatistických údajov by v tejto publikácii zabralo niekoľko strán. Množstvo mien, činovníkov aj radových členov SKS v Trnave uvádza vo svojej práci Dr. Jozef Hagara.

Kresby v tejto kapitole súvisiace so symbolikou SKS boli použité z Príručky Slovenského katolíckeho skautingu.

ČASOPIS

Od januára 1930 ÚSKS začalo vydávať vlastný skautský časopis pod názvom SKAUT, ktorý od polovice 30-tych rokov vydával aj prílohu pre katolícke skautky. Vedúcimi redaktormi bol Ján Dafčík a Alojz Macek.

Časopis mal niekoľko častí:

- ideová – táto časť obsahovala príspevky zaoberajúce sa podstatou a cieľmi skautingu vo všeobecnosti, články zaoberajúce sa duchovnou sférou, náboženstvom a vzťahom k cirkvi, ale aj vlastenectvom, či témou občianstva.
- skautská – zaoberala sa praktickou skautskou činnosťou, námetmi na činnosť, článkami o uskutočnených podujatiach. Pre skautských historikov sú zvlášť cenné krátke správy z činnosti oddielov, skupín a odbočiek.
- osvetová – zaoberala sa kultúrou, poéziou, ochotníckou divadelnou tvorbou.
- organizačná časť – okrem štatistických informácií o organizačných zložkách SKS, informovala o aktuálnych údajoch o personálnom zastúpení ústredia a vyšších organizačných zložiek. Informovala aj o menovaní nových oddielových a skupinových činovníkov. Je tam konkrétne uvedené meno činovníka a funkcia (napr. vodca 1. oddielu)

skautov SKS) a sídlo oddielu, resp. skupiny. Tieto rubriky obsahujú stovky mien z miest a obcí celého Slovenska.

- Skautka – príloha pre dievčatá

Časopis vychádzal až do zániku ÚSKS. Historickej komisii SLSK sa zatiaľ podarilo získať výtlačky z rokov od jesene 1936 do roku 1938. Získané čísla v budúcnosti bude potrebné podrobiť hlbšej analýze a hlavne štatistické údaje z jednotlivých čísiel spracovať do ročných sumárov. Získa sa tým prehľadnejší pohľad na počty oddielov SKS a ich druhy podľa veku, ich počet členov, vodcov oddielov, či geografické rozloženie organizačných zložiek SKS v rámci Slovenska.

Pre vodcov a vodkyne SKS vychádzal cyklostylovaný bulletin Stráž.

Skautská liga katolícka.

Skaut. ligu katol. tvoria Ústredie slov. katol. skautov, Ústredí katol. skautů-junáků v zemi Moravsko-slezské a Ústředí skautů-katolíků v Čechách.

Výbor Skaut. ligy katol. v ČSR tvoria:

Predseda: Dr. Karol Körper, kanoník, I. podstarosta ÚSKS, Bratislava, Prepošтова 11. I. podpredseda: Prof. František Němec, náčelník ÚKSJMS, Brno, 14. Klecanová 5. II. podpredseda: Vilém Heyduk, úradník, Praha-II., Jungmannovo nám. 20. Tajomník: JUC Alojz M. Macek, úrad., podnáčelník ÚSKS, Bratislava-9, Langsfelková 15. Podtajomník: Maria Friebová, odb. učiteľka, pokladníčka ÚKSJMS, Brno 14, Vrchlického 9. Pokladník: Prof. Maria Pecho-Pečnerová, náčelníčka DO ÚSKS, Bratislava, Šuleťová 26.

Členovia výboru: Ján Dufčík, riad. mešt. školy, náčelník ÚSKS, Bratislava, Sládkovičova 1. Dr. Antonín Drobný, starosta ÚKSJMS, Brno, Jesuitská 5-7. P. Ladislav Fučík, duch. radca ÚSKČ, Praha, Břevnov, 452. PhC Josef Lang Praha-XII. P. Ján Meixner, dómsky vikár, duch. radca ÚKSJMS, Brno-Petrov 9. Anna Moravcová, Praha-III., Thunovská 10.

Náhradníci: Dr. Andrej Családy, krajin. duch. radca, kaplán, Nitra-z. k. Iara, Prof. Jozef Hlavatý, redaktor „Skauta“, Bratislava, Hlboká 4. Dr. Ján Martinovský, prof., náčelník ÚSKČ, Příbram, št. reálka, Jozef Menšík, podnáčelník, Brno 15, Na zahrádkách, 18-20. Ján Remišer, tajomník, Praha-VII. Rajska 652. František Ryšavý, tajomník, Brno, Běhounská 22-24.

Dozorčia rada: Dr. Miloš Bukvář, Brno-Otevřená 20, predseda. Maria Sedová, manž. mjr. gen. št., Olomouc-Rošínovo nábr. 9. Dr. Bohumil Fafl, Praha-XII. Slezská 68. P. Ján Dočekal, farár, Slabec u Rakovníka. Ing. Viktor Pecho-Pečner, komissár, Bratislava-Vládna budova.

Smierčí súd: Ing. arch. Jaroslav Čermák, Praha-II. Reznická 5, predseda. P. Josef Muška, farár, Kunratice u Prahy, Švehlová 16. P. Leo Kavalier, katecheta, Olomouc, Rendrová 2. P. J. Meixner, dóms. vikár, Brno-Petrov 9. Dr. Ferdinand Ďurčanský, advokát, Bratislava, Palisady. Ignác Brand, správca bisk. statkov, Nitra-hrad.

Poverenia.

Augustin Kristman, vdc. skup. v Prešove, Ladislav Ferko, vdc. I. o. v Prešove, Joz. Hrušovecký, d. radca skup. skautiek, v B. Štiavnici, Mária Bónová, vdk. I. o. skautiek v B. Štiavnici, Eugen Polanský, vdc. skup. v Topoľčanoch, Robert Zák, zást. vdc. v Topoľčanoch, Ladislav Diera, vdc. II. o. v Topoľčanoch, Julius Arpasz, z. vdc. II. o. v Topoľčanoch, Ladislav Balla, vdc. I. o. v Lučenci, Leopold Slovák, zástup. vdc. I. o. v Lučenci, Mikuláš Fabuss, vdc. II. o. v Lučenci, Otakár Walter, zást. vdc. II. o. v Lučenci, Ružena Mithušová, vdk. skup. skautiek v Lučenci, Vlasta Holubová, vdk. I. o. skautiek v Lučenci, Mária Raiterová, z. vdk. I. o. skautiek v Lučenci, Imrich Dobrovodský, vdc. skup. v Bánovciach, Karol Šumichrast, d. radca v Bánovciach n/B., Augustin Martoš, zást. vdc. v Bánovciach n/B., Imrich Dobrovodský, vdc. km. roverov v Bánovciach n/B., Eugen Kikuš, vdc. I. o. v Bánovciach n/B., Frant. Egry, vdc. I. roja v Bánovciach n/B., Pavel Černocho, zást. vdc. I. km. roj. v Bánovciach n/B., Štef. Racz, d. radca skup. v Grinave, Štefan Bešaver, d. radca skup. v Humennom, Emil Jakubek, zást. vdc. I. o. v Pruskom, Ján Vizváry, d. radca skup. sv. D. Bosca v Trnave, Michal Ryšavý, d. radca odb. SKS v Trnave, Jozef Hrušovecký, d. radca skup. v B. Štiavnici, Livia Szomolányi, vdk. skup. skautiek v Topoľčanoch, Mária Mokrá, zást. vdk. skup. skautiek v Topoľčanoch, Ondrej Balogh, d. radca skup. skautiek v Topoľčanoch, Melan. Fabianová, zást. vdk. I. o. v Topoľčanoch, Henrich Halász, vdc. I. km. v Spiš. Vlachoch, Štef. Flak, zást. vdc. I. km. v Spiš. Vlachoch, Imrich Farkaš, vdc. 2. o. vo Spiš. Vlachoch, Ján Namešianský, zást. vdc. 2. o. vo Spiš. Vlachoch, Ľudovít Gyimóty, vdc. hudob. o. vo Spiš. Vlachoch, Ján Tomčovčík, zást. vdc. hudob. o. v Spiš. Vlachoch, Štefan Valko, vdc. I. roja vč. v Spiš. Vlachoch, Mária Rychnovská, vdk. skup. skautiek v Spiš. Vlachoch, Etela Tomčáková, vdk. I. o. skautiek v Spiš. Vlachoch, Anna Čurilová, zást. vdk. I. o. skautiek v Spiš. Vlachoch, Anna Šnugelská, vdk. I. roj. vč. v Spiš. Vlachoch, Vendelín Pilarčík, vdc. skup. v Podbrezovej, Anton Zubor, vdc. 2. o. v Podbrezovej, Martin Dobák, d. radca skup. v St. Horách, Jozef Falat, vdc. 3. o. v Spiš. N. Vsi, Ján Bendžak, zást. vdc. 3. o. v Spiš. Novej Vsi, Ladislav Jankovič, vdc. I. o. v B. Štiavnici, Ján Janý, vdc. I. o. v B. Belej, Ignác Šafár, vdc. skup. v Komjatíciach, Anna Baranová, vdk. odd. v Krupáčoch, Hadrián Radványi, zást. vdc. skup. v Trnave, Helena Jančeková, vdk. skup. v Žiline.

Registrácia od 15. júna 1938:

Skauti:

oddiel v Podbrezovej (vedie A. Zubor)	18
„ v Trnave, Teplej (vedie V. Chmeláč)	13
„ v Spiš. Vlachoch (vedie J. Nemešianský)	11

127

VÝCHOVNÉ PROSTRIEDKY, STUPNE NAPREDOVANIA

Hlavné výchovné prostriedky, formy a metodika činnosti sa od iných skautských organizácií nelíšili. Ich cieľom bolo vychovať všestranne rozvinutého jedinca, užitočného pre ľudskú spoločnosť a dobrého kresťana. Hlavnú úlohu pri výchove zohrávala príroda a pobyt v nej. Formou hry detí a mládež získavali nové poznatky, zdokonaľovali sa zručnosti, formovali charakterové vlastnosti, učili sa spolupracovať s kolektívom..... Okrem pobytu v prírode sa rozvíjala osobnosť mladých ľudí aj v sfére kultúrnej, športovej, spoločenskej. Viac ako v iných skautských organizáciách pozornosť venovali duchovnému rozvoju, vzťahu k náboženstvu a katolíckej cirkvi. To sa odzrkadlilo v niektorých špecifických odborných skúškach (napr. katechista, cirkevné dejiny, miništrant, biblista, chorista, liturgista, laický apoštol), aj v niektorých podmienkach stupňov napredovania.

Najmladšia veková kategória vlčatá mala tri stupne zdatnosti: Próba mláďaťa, próba

prvej hviezdy a próba druhej hviezdy. Obdobne aj u skautov boli tri stupne. Skúška nováčikovská, stupeň druhotriedny a stupeň prvotriedny. Odborky – odborné skúšky sa delili na náboženský život, verejnoprospešné (hasič, plavec, prvá pomoc, sprievodca..), odborky osobne užitočné (napr. hubár, knihár, rádioamatér, trubač..), odborky pripravujúce na povolanie (inštalatér, kováč, krajčír, strojník, tkáč, drevorubač, jazdec, košíkár...), zdravotnícke a športové, o praktických znalostiach prírody a umelecké. Medzi špeciálnymi stupňami zdatnosti bola skúška troch orlích pier. Túto skúšku mohol získať druhostupňový skaut starší ako 14 rokov. Stupne skaut sv. Juraja a skaut – strážca mohol skaut získať vtedy, ak dosiahol stupeň prvotriedny a splnil požadovaný počet predpísaných odborných skúšok. Roverské stupne boli: rover - čakateľ, rover - nováčik a rover – skaut. Najvyšším roverským stupňom zdatnosti bol rover sv. Pavla. Odborné skúšky u roverov boli rovnaké ako u skautov. Špeciálne roverské boli laický apoštol

a pútnik. Stupne napredovania platili aj u oldskautov – skautov seniorov, t.j členov SKS nad 18 rokov. Boli to oldskaut – nováčik, oldskaut sv. Juraja a oldskaut sv. Pavla.

Zatiaľ sa nepodarilo získať podrobnejšie informácie o špecializovaných oddieloch SKS. V príručke od Alojza Maceka je publikovaná aj časť pre vodný skauting. Z histórie je známe, že ÚSKS organizovalo niekoľko podujatí zameraných na vodácku činnosť. Z toho dôvodu môžeme oprávnene predpokladať, že špecializované oddiely vodných skautov (tak,

ako aj v iných skautských spolkoch) v rámci SKS v určitej miere existovali. Minimálne informácie máme o leteckých skautoch v rámci SKS. V skautských periodikách bola objavená správa, že v roku 1931 bol v Spišskej Kapitule zriadený letecký odbor. Bližšie informácie sa získať nepodarilo. V roku 1937 sa vo Zvolene uskutočnil celoslovenský letecký kurz pre skautov, ktorý absolvovalo aj šesť skautov SKS. Časopis Mladý letec (ročník 1937) uvádza, že skautský letecký odznak bol medzi inými udelený aj Jozefovi Paškovi z SKS Trnava.

K špecializovaným činnostiam môžeme priradiť aj ochotnícku divadelnú tvorbu. Treba si uvedomiť, že v tom čase na Slovensku existovali iba dve profesionálne divadlá. Národné divadlo v Bratislave a neskôr štátne divadlo v Košiciach. Na ostatnom území Slovenska dramatickú tvorbu zabezpečovali ochotnícke divadlá. Mnohé z týchto amatérskych súborov dosiahli skoro profesionálnu úroveň (napr. ochotnícky divadelný súbor pri Slovenskom katolíckom kruhu v Prešove). Takmer pri všetkých skautských organizáciách sa vytvárali divadelné krúžky, ktoré potom vystupovali v rámci sídla a jeho okolia pre širokú verejnosť. Zo správ o činnosti mnohých odbočiek, či skupín SKS publikovaných v časopise SKAUT vyplýva, že ani katolícki skauti a skautky neboli výnimkou. Ďalšou špecializáciou boli hudobné oddiely. Niektoré z nich mohli byť zamerané na zborový spev, niektoré vytvárali kapely či už na dychové alebo strunové nástroje. V časopise SKAUT pri registrácii oddielov je ich v rámci Slovenska uvedených niekoľko. Konkrétny prípad môžeme uviesť – Ludovít Gyimóty, vodca hudobného oddielu Spišské Vlchy (zdroj: časopis Skaut, č. 9 – 10, roč.VIII).

SITUÁCIA PO II. SVETOVEJ VOJNE

Po 2. svetovej vojne k obnoveniu SKS už nedošlo. Bývalí katolícki skauti a skautky sa organizovali v Slovenskom Junákovi. V ňom aj v rokoch 1945 až 1948 vznikali homogénne katolícke skautské oddiely, resp. zbory. Po nástupe moci komunistov vo februári 1948 boli tieto oddiely likvidované medzi prvými.

Po komunistickom prevrate vo februári 1948 Ján Manás z Prievidze založil organizáciu Slovenský zlatý orol, ktorá mala byť náhradou za zrušený katolícky skauting. Ich družiny vznikli hlavne v regióne Hornej Nitry, na Považí, ale aj v Bratislave či Banskej Bystrici a Zvolene. Vedúci predstavitelia SZO boli zatknutí orgánmi ŠtB. Ján Manás, Štefan Sámel, Michal Pružina, Michal a Martin Hagarovci, Vladimír Reiter, Anton Štanga, Marián Wolek a Ľubomír Lihotský boli potom odsúdení na tresty odňatia slobody. Organizácia zanikla v polovici 50-tych rokov.

V roku 1968 na krátku dobu bola obnovená činnosť skautskej organizácie Slovenský Junák. V rámci neho vznikli aj homogénne oddiely hlásiace sa k tradícii katolíckeho skautingu. Po okupácii Československa 21.8.1968 vojskami Varšavskej zmluvy už tieto oddiely nebolo možné zakladať. Na III. junáckom sneme bol za náčelníka Slovenského Junáka (ďalej SJ) zvolený bývalý katolícky skaut RNDr. Ivan Janček, V rokoch 1989 – 1992 bol náčelníkom Slovenského skautingu. Pôsoobil ako inštruktor a vodca SÚLŠ. V roku 1969 mu bolo udelené najvyššie vyznamenanie Rad strieborného vlka. V roku 1992 titul čestný náčelník Slovenského skautingu.

Po obnove skautingu v roku 1990 časť zborov a oddielov pôsobiacich v Slovenskom skautingu nadväzovalo na tradície Slovenského katolíckeho skautingu.

V roku 1994 vznikli pri občianskom združení Rodina prof. Hlaváča v Michalovciach zbory a oddiely Slovenského skautingu katolíckeho – skautov prof. Hlaváča. Hlaváčovi skauti vznikali hlavne na Zemplíne (Michalovce, Nižný Hrabovec, Sobrance, Úbrež, Zemplínska

Teplica) a Šariši (Dlhá Lúka, Hermanovce a Zborov). Časť týchto zborov sa zaregistrovala v Slovenskom skautingu (Zborov, Dlhá Lúka,...), časť pracovala len pod občianskym združením. Tieto oddiely a zbory postupne zanikali, alebo sa včlenili do Slovenského skautingu.

V závere roka 1996 paradoxne člen náčelníctva Slovenského skautingu Ing. Vladimír Adámek zaregistroval organizáciu Slovenský katolícky skauting. Organizácia v čase vzniku mala okolo 300 členov, ktorí sa odtrhli od Slovenského skautingu po VIII. sneme SLSK v januári 1997. Ich počet sa postupne znižoval. V súčasnej dobe o existencii SKS nie sú žiadne informácie.

Na Slovensku vznikli v roku 2009 katolícki skauti a skautky Federácie skautov/skautiek Európy (zaregistrovaná ako občianske združenie FSE/UIGSE – združenie katolíckych skautských vodcov a vodkýň na Slovensku). Federácia európskych skautov a skautiek je medzinárodné združenie kresťanských skautských organizácií Európy. Vo svojich materských krajinách sú zároveň členmi strešných národných skautských zoskupení (federácií, únií, asociácií, zväzov,...), ktoré ich zastupujú medzinárodnom skautskom hnutí WOSM a WAGGGS. FSE/UIGSE na Slovensku nie je členom medzinárodného skautského hnutia. Ich členská základňa na východe má stúpajúci trend. Zbory FSE – UIGSE sú v Bratislave, Košiciach, Prešove, Trebišove a Trnave. Majú okolo 260 členov.

Použitá literatúra:

- Bruno Břečka: Kronika československého skautingu
J. Mikloš, J. Straka, J. Kancír: Kronika skautingu na Východnom Slovensku
Materiály Albína Vrtela a Emila Golisa: SKS v Čadci
Dr. Jozef Hagara: Skauting v Trnave
Michal Milla: Hlinková mládež 1938 – 1945 (ÚPN 2008)
Mária Šimková a kol.: 80 rokov v skautingu v Prievidzi
Peter Janota: Stručné poznámky k dejinám skautingu na Slovensku
Alojz Macek: Príručka SKS z roku 1938
Ján Gašpar a kol.: História turistiky v Košiciach
Ing. Miroslav Jízdny: Skautské odznaky na Slovensku
Pavlis Juraj: Katolícky skauting na Slovensku. Náčrt dejín a činnosti skautského hnutia u slovenských katolíkov od roku 1928 do konca druhej svetovej vojny s prihliadnutím na vývoj tohto hnutia na východe Slovenska (Vlastivedný zborník Spiš 11 (Múzeum Spiša, 2022)
Ing. Arch. Š. Androvič, F. Hrehuš, Z. Václavová: Skautské zvesti vydané pri príležitosti 75. výročia slovenského skautingu
Kronika 1. oddielu SKS Michalovce – zapožičaná Jánom Mihovičom
Časopis SKS: Skaut, roč. 1936-1937, roč. 1938
Foto: archív RNDr. Škorváneka, archív J. Kancíra, A. Macek: Príručka SKS, archív J. Mikloša, archív Východoslovenskej oblasti Slovenského skautingu
Obrázky odznakov a vlajok: A. Macek: Príručka SKS, Ing. Miroslav Jízdny: Skautská symbolika a publikácia: Skautské odznaky na Slovensku

OBSAH

Vznik skautingu	... 3
Skauting na kresťanských základoch	... 4
Zväzový skauting	... 5
Katolícky skauting na Slovensku po vzniku RČS	... 6
Organizačná štruktúra SKS, symbolika, rovnošaty	... 18
Časopis	... 20
Výchovné prostriedky, stupne napredovania	... 23
Situácia po II. svetovej vojne	... 24
Použitá literatúra	... 25

